

Buletin Informativ 23-30 septembrie 2019

CUPRINS

CALM A FOST AUZIT – BANII PENTRU DRUMURI VOR AJUNGE ÎN TOATE LOCALITĂȚILE INCLUSE ÎN PROGRAMUL DRUMURI BUNE!.....	2
ASOCIAȚIA AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN LETONIA ȘI CALM COOPEREAZĂ PENTRU DEZVOLTARE!.....	4
CALM A PARTICIPAT LA CONSULTĂRILE PUBLICE ORGANIZATE DE AGENȚIA RELAȚII FUNCiare ȘI CADASTRU.....	5
DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE -UNA DINTRE PREOCUPĂRILE CALM!.....	6
COOPERAREA INTERCOMUNITARĂ ESTE SOLUȚIA ÎN CAZUL GESTIONĂRII DEȘEURILOR!.....	7
VICTORIA IVANCIUGLO, REPREZENTANT PNUD MOLDOVA: „REZULTATE FRUMOASE SE OBȚIN ATUNCI CÂND SE CUMULEAZĂ EFORTURILE BĂȘTINAȘILOR DE ACASĂ ȘI A CELOR PLECAȚI!”	8
ÎN MUNICIPIUL COMRAT VA CONSTRUI UN COMPLEX SPORTIV.....	10
UE ȘI CONSILIUL EUROPEI VOR IMPLEMENTA DOUĂ PROIECTE ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ÎN VALOARE DE 1,2 MILIOANE DE EURO.....	11
PATRU SCULPTURI AU FOST INSTALATE LA CĂLĂRAȘI. URMEAZĂ ALTE DOUĂ.....	12
PROBLEMELE ZONEI DE REVITALIZARE URBANĂ A ORAȘULUI SÂNGEREI, ANALIZATE DE SPECIALIȘTI.....	13
AGEPI A LANSAT PRIMA HARTĂ INTERACTIVĂ A PRODUSELOR TRADIȚIONALE DIN MOLDOVA.....	14
UE VA ACORDA 10 MLN DE EURO PENTRU IMPLEMENTAREA A ȘASE PROIECTE DE INFRASTRUCTURĂ ÎN NORDUL ȚĂRII.....	15
7 PROIECTE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A SERVICIILOR DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ VOR FI IMPLEMENTATE ÎN REGIUNEA CENTRU, CU SUPTUL UNIUNII EUROPENE.....	16

**CALM A FOST AUZIT – BANII PENTRU DRUMURI VOR AJUNGE ÎN TOATE LOCALITĂȚILE
INCLUSE ÎN PROGRAMUL DRUMURI BUNE!**

Pentru lucrările de întreținere a drumurilor publice se preconizează până la finele anului 2019 să fie utilizate mijloace financiare din Fondul Rutier în volum total de 322 milioane de lei, ceea ce reprezintă o creștere cu 114 milioane față de alocațiile prevăzute anterior. Declarația a fost făcută de Ministrul Economiei și Infrastructurii Vadim Brînzan în cadrul ședinței Guvernului din 25 septembrie.

Cât privește Drumuri Bune, deși inițial a fost preconizată suma de 1,7 miliarde lei, programul a fost bugetat doar cu 950 milioane de lei, dintre care 280 milioane lei au fost utilizate anul trecut, iar 670 milioane de lei urmează să fie utilizate anul acesta. Potrivit ministrului, în vederea alocării echitabile a mijloacelor bănești pentru întreținerea și reparația drumurilor, ca urmare a consultațiilor multiple cu Congresului Autorităților Locale din Moldova, s-a luat decizia de a realoca mijloacele în cadrul contractelor care existau deja cu companiile de reparație a drumurilor. „Sunt aceleași contracte și aceleași destinații, unicul lucru pe care trebuie să-l facem este de a realoca mijloacele ținând cont de faptul că nu sunt 1,7 miliarde lei, ci 950 de milioane de lei, iar banii trebuie distribuiți după niște criterii echitabile, de care nu s-a ținut cont.”

Premierul Maia Sandu a declarat că Guvernul nu a putut să anuleze licitațiile care deja avuseră loc, contractele fiind semnate cu 11 companii de reparație a drumurilor. „Am încercat în cadrul contractelor semnate cu fiecare dintre aceste companii să redistribuim banii în așa fel încât să oferim resurse și localităților care au fost private de acest drept.”

Maia Sandu a afirmat că începând cu anul viitor va fi un alt mecanism de distribuire a banilor pentru APL. „Vom avea o formulă foarte clară pe care o vom conveni împreună cu APL, care să țină cont de numărul de locuitori, de starea drumurilor în localități și nu de culoarea politică. Cel mai important, o să alocăm acești bani pentru ca primarul împreună cu comunitatea să decidă

care sunt străzile care vor să le repara, ce achiziții fac, să angajeze ei companii de reparații, dacă vorbim despre descentralizare."

Premierul a solicitat ministrului Economiei și Infrastructurii să colecteze informații despre calitatea reparațiilor pe care le face fiecare companie de reparație a drumurilor. „Vom crește investițiile în reparațiile drumurilor și vrem să știm cine sunt operatorii care lucrează calitativ și cine sunt cei care trebuie incluși în lista neagră, cu care statul să nu mai lucreze, pentru a nu irosi banii publici. Trebuie să avem un mecanism foarte clar prin care să fie verificată calitatea lucrărilor."

În aceeași zi, reprezentanții CALM au participat la ședința organizată de Ministerul Economiei și Infrastructurii, prezidată de secretarul de stat Svetlana Dogotaru, în cadrul căreia au fost analizate criteriile de distribuire a resurselor financiare pentru întreținerea, reparația și modernizarea străzilor și drumurilor locale. CALM a prezentat mai multe propuneri de modificare a cadrului normativ care ar permite evitarea distribuirii neechitabile, iar autoritățile publice locale să aibă puterea de decizie în acest domeniu. De asemenea, CALM a propus ca taxa pentru utilizarea drumurilor să fie transferată integral către autoritățile publice locale, astfel sumele pe care le vor primi APL pentru reparația drumurilor se vor dubla comparativ cu cele primite anterior. Un criteriu de care trebuie să se țină cont la distribuirea banilor este numărul de locuitori. Un alt aspect asupra căruia CALM a insistat este ca aceste sume să poată fi utilizate și în următorul an bugetar, la discreția autorităților locale. Ministerul Economiei și Infrastructurii urmează să creeze un grup de lucru în cadrul căruia vor fi dezbătute aceste propuneri.

Serviciul de Comunicare al CALM

ASOCIAȚIA AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN LETONIA ȘI CALM COOPEREAZĂ PENTRU DEZVOLTARE!

În perioada 24-27 septembrie, la invitația Asociației Autorităților Locale și Regionale din Letonia (LARG), o delegație a Congresului Autorităților Locale din Moldova, dar și reprezentanți ai Parlamentului și Guvernului de la Chișinău au întreprins o vizită de studiu în Letonia.

În prima zi a vizitei, președintele LARG, Gints Kaminski a avut o întrevedere cu reprezentanții delegației noastre fiind abordate subiecte ce vizează administrația locală din Letonia, dezvoltarea și principiile de bază ale LARG, dar și despre realitățile actuale în contextul reformei administrativ-teritoriale. Maris Pukis, consilier principal al LARG a relatat despre efectele descentralizării sistemului de management, separarea puterilor între instituțiile statului și municipalități, impactul reformei administrativ-teritoriale asupra îmbunătățirii politicilor de guvernare ale statului și la nivel de municipii.

În această perioadă reprezentanții delegației noastre s-au întâlnit cu membri ai Guvernului de la Riga, dar și alți reprezentanți ai LARG, au discutat despre sistemul de administrație locală al Letoniei și dezvoltarea acestuia, dialogul politic dintre guvern și municipalități, metodele de reprezentare internațională, precum și alte probleme importante în contextul schimbului de experiență și al cooperării pentru dezvoltare. De asemenea, delegația Republicii Moldova a întreprins o vizită în municipiul Livani.

Vizita delegației noastre în Letonia a avut loc în cadrul proiectului „Lucrăm împreună pentru a oferi oportunități autorităților locale și regionale în țările partenere ale UE” care este implementat de Asociația Autorităților Locale și Regionale din Letonia.

Republica Moldova este una dintre țările partenere prioritare ale Letoniei privind cooperarea pentru dezvoltare. CALM și LARG au încheiat un acord de cooperare încă în 2010, pe parcursul anilor relațiile dintre cele două asociații cunoscând o dezvoltare ascendentă.

Serviciul de Comunicare al CALM

CALM A PARTICIPAT LA CONSULTĂRILE PUBLICE ORGANIZATE DE AGENȚIA RELATII FUNCiare ȘI CADASTRU

Vineri, 27 septembrie, la Agenția Relații Funciare și Cadastru au avut loc consultări publice privind modificarea unor acte legislative, în special a Legii cadastrului bunurilor imobile. Schimbările se impun după intrarea în vigoare la 1 martie 2019 a modificărilor din Codul Civil.

Expertul CALM Ludmila Malai a afirmat că astfel se încearcă aducerea în concordanță a Legii cadastrului bunurilor imobile cu prevederile din Codul Civil, precum și adaptarea cadrului normativ la cerințele zilei de astăzi pentru implementarea cu succes a proiectului Băncii Mondiale privind înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile. „În Codul Civil s-a modificat însăși percepția despre bunul imobil. Bun imobil se considerau nu doar terenurile, dar și toate lucrurile solid legate de pământ, din martie 2019, în calitate de bun imobil este considerat doar terenul.”

CALM consideră că mai multe prevederi din proiect sunt inovative pentru sistemul cadastral din Republica Moldova, mai ales la capitolul radierii înscrierilor în Registrul Bunurilor Imobile, atunci când acestea au fost efectuate provizoriu. „Înregistrările provizorii vor fi radiate în momentul în care se vor justifica prin acte corespunzătoare. Astfel omul nu va mai fi obligat să meargă și la

alte instituții pentru a solicita acte suplimentare ce ar permite radierea a ceea ce și așa nu mai are valoare, din momentul în care înscrisul sau actul s-a justificat.”

De asemenea, expertul CALM Alexandru Morcov a salutat deschiderea Agenției Relații Funciare și Cadastru în ceea ce privește procesul instituționalizat de consultare publică cu autoritățile publice locale, prin intermediul CALM. Carta Europeană a Autonomiei Locale prevede că colectivitățile locale trebuie să fie consultate util și de o manieră apropiată în cursul procesului de planificare și de luare a deciziei în toate chestiunile care le privesc.

CALM își exprimă speranța că această abordare va fi pe ordinea de zi a tuturor autorităților publice centrale în procesul de elaborare a cadrului normativ ce vizează activitatea autorităților publice locale.

Serviciul de Comunicare al CALM

DEZVOLTAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE -UNA DINTRE PREOCUPĂRILE CALM!

Având niște bugete austere, autoritățile locale încearcă să identifice alte modalități de dezvoltare a comunităților lor și avem multe exemple în acest sens, iar CALM este alături în realizarea acestui obiectiv . De câțiva ani, în mai multe localități sunt realizate proiecte cu implicarea băștinașilor care s-au stabilit cu traiul peste hotarele Republicii Moldova. De asemenea, se fac încercări de a atrage turiști în comunitățile locale.

Aceste subiecte le-am abordat în cadrul emisiunii „La înălțime cu CALM” sâmbătă, 28 septembrie, la Eco FM și duminică, 29 septembrie, la Jurnal FM, cu experții Alexandru Osadci și Octavii Ivanov, coordonatoarea în cadrul proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală Victoria Ivancioglo,

directorul Centrului de Creație al Copiilor din Florești Ala Stârcu și funcționarul primăriei Călărași Cristina Smolenschi. Totodată, de la expertul Alexandru Morcov am aflat care sunt propunerile CALM ce ar permite evitarea distribuirii neechitabile a banilor pentru reparația drumurilor locale. Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți „La înălțime cu CALM”!

Emisiunea poate fi audiată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5527&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/DEZVOLTAREA-COMUNITAILOR-LOCALE-UNA-DINTRE-PREOCUPARILE-CALM>

COOPERAREA INTERCOMUNITARĂ ESTE SOLUȚIA ÎN CAZUL GESTIONĂRII DEȘEURILOR!

Marți, 24 septembrie, în cadrul ședinței parlamentare a Comisiei Mediu și Dezvoltare Regională au avut loc audieri publice cu privire la implementarea Legii privind deșeurile. La eveniment au participat deputați, membri ai Comisiei, reprezentanți ai Guvernului, ai societății civile și ai CALM. Incinerarea deșeurilor a fost subiectul principal al dezbaterilor, în contextul în care recent a fost votată Legea ce permite arderea gunoaielor. Mai mulți reprezentanți ai partidelor de opoziție și ai societății civile consideră că această modificare a Legii va avea efecte nocive pentru mediu și sănătatea cetățenilor, alți participanți la dezbateri au afirmat însă că incinerarea este o practică europeană.

Potrivit CALM, rolul și impactul autorităților locale în procesul de colectare a deșeurilor nu pot fi neglijate. Expertul Alexandru Morcov a declarat că adesea se face trimitere la lipsa de capacitate instituțională a APL, se invocă și alte asemenea motive pentru a justifica centralizarea unor

competențe și atribuții, ceea ce nu corespunde principiului descentralizării și a strategiilor aprobate. „Este nevoie de descentralizarea competențelor, dar și a finanțelor pentru ca aleșii locali să aibă posibilități să facă față tuturor sarcinilor ce le revin”, a constatat Alexandru Morcov.

Potrivit expertului CALM, problema deșeurilor din Republica Moldova este una comună și necesită implicarea tuturor nivelurilor de administrație publică. „Centralizarea acestui domeniu nu este o soluție, la nivel central nici nu există capacitate de a acoperi întreg teritoriul, cu atât mai mult că aceasta este și o competență a APL care ar urma să fie soluționată cu susținerea APC.”

Alexandru Morcov a menționat că în multe state cooperarea intercomunitară (mai multe comunități cooperează în mai multe domenii, inclusiv cel al colectării, depozitării și procesării deșeurilor menajere solide) este soluția viabilă.

Serviciul de Comunicare al CALM

VICTORIA IVANCIOGLO, REPREZENTANT PNUD MOLDOVA: „REZULTATE FRUMOASE SE OBTIN ATUNCI CÂND SE CUMULEAZĂ EFORTURILE BĂȘTINAȘILOR DE ACASĂ ȘI A CELOR PLECATI!”

Victoria Ivancioglo, coordonatoare în cadrul proiectului PNUD Migrație și Dezvoltare Locală (MIDL) a vorbit în cadrul unui interviu despre parteneriatul cu autoritățile locale ce are ca obiectiv implicarea diasporei în dezvoltarea localităților de baștină.

Recent la CALM a avut loc o sesiune de instruire pentru reprezentanții APL privind integrarea migrației în dezvoltarea locală...

Victoria Ivancioglo: PNUD împreună cu CALM promovează valorificarea potențialului migrației în dezvoltarea locală. La eveniment au participat reprezentanți ai administrațiilor publice locale interesați să preia acest model care a reușit să aibă succes încă în prima fază a proiectului nostru. Aceștia au avut ocazia să învețe cum poate fi implicată diaspora în dezvoltarea localităților natale, ținând cont de experiența pe care PNUD a pilotat-o în 38 de localități partenere.

Crearea unei asociații de băștinași este foarte importantă în acest proces...

Victoria Ivancioglo: Am reușit să dezvoltăm asociații cu implicarea atât a localnicilor, cât și a băștinașilor stabiliți în afara localității, dar care aveau un scop comun- de a se implica în dezvoltarea locală. Nu punem accent neapărat pe resurse financiare, este vorba de consultare, participare, idei de dezvoltare a localităților. Orice experiență este binevenită și ne-am convins că atunci când se cumulează aceste eforturi se pot obține rezultate frumoase.

Cât de ușor sau de greu se implică băștinașii care au plecat peste hotare în soluționarea unor probleme din localitățile lor natale?

Victoria Ivancioglo: Nu este ușor pentru că cei care s-au stabilit în afara țării au avut un motiv de a pleca. Totuși, pe lângă problemele și viața de zi cu zi pe care o au acolo, există dorul de casă. Când creăm asociații și îi invităm să se implice în dezvoltarea localității începem de la acțiuni mici. Odată ce se văd primele rezultate atunci sporește încrederea, dar și interesul. Totodată, este foarte important să existe transparență în ceea ce se face, să existe comunicare permanentă, nu doar atunci când se realizează un proiect sau când ne întâlnim. Comunicarea, în mod special cea din spațiul online, are un rol foarte important pentru că cei stabiliți în afara țării cunosc care sunt realitățile de acasă cu ajutorul resurselor online.

Care este rolul APL în acest proces?

Victoria Ivancioglo: Rolul APL este unul dintre cele mai importante. Când lansăm această inițiativă de creare a asociațiilor de băștinași ne propunem să rezolvăm unele probleme din comunitate, iar APL cunoaște cel mai bine care sunt realitățile din localitate. Procesul va fi durabil și vor fi acoperite nevoile locuitorilor doar având această colaborare între băștinași și APL.

Prezentați-ne câteva rezultate ale acestor colaborări dintre băștinașii de acasă, cei plecați, dar și autoritățile locale?

Victoria Ivancioglo: Avem mai multe experiențe frumoase și toate au fost posibile doar parcurgând mai multe etape, unele dintre ele fiind consultarea, informarea și comunicarea. Avem un proiect în localitatea Vorniceni, acolo s-a reușit mobilizarea diasporei, în parteneriat cu APL, pentru a procura un greder necesar pentru menținerea drumurilor din localitate. În satul Copceac, UTA Găgăuzia, cu ajutorul diasporei s-a reușit colectarea a peste 8 mii de dolari pentru a crea un azil pentru persoanele în etate și dezvoltarea unui serviciu de cantină socială. Sunt și alte proiecte privind renovarea drumurilor, a instituțiilor sociale. Problemele au fost identificate participativ, s-a ales soluționarea celor pe care comunitatea le-a votat ca prioritate.

Sunt și cazuri când se implică și băștinașii care au plecat dar nu mai au rude de gradul I în localitatea de baștină?

Victoria Ivancioglo: Da, deoarece această legătură cu baștina oricum se menține, iar asociațiile de băștinași asigură posibilitatea acestor persoane cointerestate să contribuie la prosperarea localității.

Câte localități reușiți să susțineți anual?

Victoria Ivancioglo: În faza a doua a proiectului lucrăm cu 35 de localități partenere, obiectivul fiind dezvoltarea oportunităților economice, iar partenerii de bază sunt administrațiile publice locale, cu implicarea diasporei. O altă componentă ține de consolidarea capacităților asociațiilor de băștinași, inclusiv prin posibilitatea de a gestiona un grant. Mai există un program de granturi pentru cei care sunt la început de cale dar vor să preia această experiență. Asociațiile care au o anumită experiență pot accesa 10 000 de dolari în baza principiului unu plus unu.

Care ar fi primele acțiuni ale celor din localitățile care nu au asociații de băștinași, dar care ar dori să dezvolte această relație cu diaspora?

Victoria Ivancioglo: Partenerul nostru este Congresul Autorităților Locale din Moldova care are deja experiență în promovarea acestui model și asigură cu informație necesară localitățile interesate. Avem și școala asociațiilor de băștinași unde anual lansăm apel pentru localități care doresc să creeze asemenea asociații, oferindu-le suport informațional, traininguri pe anumite domenii, etc.

Serviciul de Comunicare al CALM

ÎN MUNICIPIUL COMRAT VA CONSTRUI UN COMPLEX SPORTIV

În municipiul Comrat va fi construit Complexul Sportiv „V. Mumjiev”. Pentru a facilita realizarea proiectului, Parlamentul a aprobat scutirea acestuia de unele taxe, transmite IPN.

Complexul sportiv din Comrat va avea un stadion cu o capacitate de cinci mii de locuri și o sală pentru jocuri sportive cu 150 de locuri și vestiare. Construcția acestuia este finanțată de Republica Turcia.

Parlamentul a probat scutirea de taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și de TVA fără drept de deducere a mărfurilor și serviciilor importate sau livrate pentru construcția obiectivului în cauză.

Sursa: www.ipn.md

UE ȘI CONSILIUL EUROPEI VOR IMPLEMENTA DOUĂ PROIECTE ÎN REPUBLICA MOLDOVA, ÎN VALOARE DE 1,2 MILIOANE DE EURO

Consiliul Europei și Delegația Uniunii Europene vor prezenta mâine, 25 septembrie curent, proiectele din cadrul Parteneriatului pentru Buna Guvernanță (PGG) în Republica Moldova din perioada 2019-2021.

Două proiecte PGG vor fi implementate în Republica Moldova în perioada 2019-2021, cu un buget total de 1,2 milioane de euro, finanțate de UE (80%) și Consiliul Europei (20%). „Aceste proiecte vor ajuta autoritățile moldovenești să consolideze în continuare eficiența și calitatea sistemului judiciar, precum și consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției de a furniza justiție în conformitate cu standardele europene”, transmit autoritățile europene.

Adițional, Republica Moldova participă la patru proiecte regionale care vizează combaterea crimelor economice, consolidarea profesiei de avocat, combaterea discriminării și facilitarea accesului femeilor la justiție, cu un buget total de 2,4 milioane de euro.

Sursa: unimedia.info

PATRU SCULPTURI AU FOST INSTALATE LA CĂLĂRAȘI. URMEAZĂ ALTE DOUĂ

Orașul Călărași s-a îmbogățit cu patru sculpturi în piatră. Creațiile au fost inspirate din lucrările sculptorului călărășean Dumitru Scvorțov-Russu.

Inițiativa i-a aparținut președintelui raionului, Sergiu Artene, care, vizitând, anul trecut, vernisajul dedicat lucrărilor celebrului sculptor călărășean, a decis să contribuie la promovarea acestora prin instalarea replicilor sculpturilor în spațiul public din Călărași.

”Ne dorim să valorificăm opera lui Dumitru Scvorțov-Russu și, în același timp, să dăm o altă valoare orașului nostru”, a declarat pentru EXPRESUL Segiu Artene.

În urma conjugării eforturilor Consiliului Raional, Direcției Cultură și Turism, Muzeului de Istorie și Etnografie, precum și al Primăriei Călărași, a fost posibilă organizarea unei tabere de artă, în cadrul căreia sculptorii au lucrat în piatră de Cosăuți.

De notat că lucrările originale, după care au fost făcute copiile la o scară mult mai mare, se află în muzeul orașenesc.

”Nu ne dorim decât ca orașul să devină cât mai atractiv din punct de vedere turistic, iar muzeul să aibă cât mai mulți vizitatori”, a spus Mariana Iurcu, ghid turistic și muzeograf la Muzeul de Istorie și Etnografie.

Sursa: www.expresul.md

PROBLEMELE ZONEI DE REVITALIZARE URBANĂ A ORAȘULUI SÂNGEREI, ANALIZATE DE SPECIALIȘTI

Marți, 24 septembrie a.c., în incinta Primăriei orașului Sângerei, a avut loc a doua ședință a Comisiei consultative pentru elaborarea Programului de revitalizare urbană.

În cadrul ședinței, membrii Comisiei au lucrat la analiza zonei de revitalizare urbană a orașului Sângerei. Astfel, au fost identificate principalele probleme specifice zonei, fiind totodată analizate cauzele și efectele lor.

Rolul Comisiei consultative este să identifice și să pună în discuție aspecte de revitalizarea urbană, să formuleze și să prioritizeze necesitățile de revitalizare, să identifice potențialul de dezvoltare al zonelor de revitalizare urbană, să planifice idei de proiecte, precum și să pună în discuție și să consulte Programul de revitalizare urbană.

Amintim că ADR Nord [oferă suport tehnic](#) pentru elaborarea Programelor de revitalizare urbană orașelor Sângerei și Drochia. Suportul este oferit în cadrul proiectului „Suport pentru administrația Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”, implementat de Ministerul Investițiilor și Dezvoltării Economice al Republicii Polone în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova și Reprezentanța Fundației „Solidarity Fund PL”. Proiectul este susținut financiar din fondurile programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Poloniei - Polish Aid.

Sursa: adrnord.md

AGEPI A LANSAT PRIMA HARTĂ INTERACTIVĂ A PRODUSELOR TRADIȚIONALE DIN MOLDOVA

O hartă online a produselor tradiționale a fost lansată marți, 24 septembrie la Chișinău de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI). Instituția a anunțat că va fi elaborată și versiunea mobilă a acestei hărți.

Șeful Direcției mărci și design industrial, Simion Levițchi, a specificat în cadrul evenimentului de lansare că harta este o platformă on-line atât pentru producători cât și pentru agențiile de turism dar și pentru cetățenii simpli.

Harta interactivă are 2 secțiuni de bază:

- Harta potențialelor indicații geografice- include informații despre produsele tradiționale care ar putea să beneficieze de protecție prin indicație geografică protejată (IGP), denumire de origine protejată (DOP) sau în calitate de STG.
- Harta indicațiilor geografice protejate - include informația referitoare la indicațiile geografice și denumirile de origine autohtone protejate. În prezent sunt 10 asemenea denumiri.

Aceasta conține informații detaliate despre produse, datele de contact ale producătorilor sau asociațiilor de producători. Totodată, permite căutarea informației în conformitate cu anumite criterii (unități administrativ-teritoriale, categorii de produse etc.).

Harta poate fi utilizată cu ușurință de agențiile de turism pentru stabilirea sau completarea traseelor gastronomice sau de orice persoană care are un oaspete special de peste hotarele țării și care vrea să-l impresioneze cu produsele tradiționale unice, ce caracterizează o anumită localitate sau zonă din Republica Moldova.

Cartela de identificare a produselor cuprinde informații succinte, inclusiv denumirea produsului, entitatea economică producătoare, adresa și datele de contact, date privind zona de localizare și de producție, calitatea produsului în ceea ce privește gustul, aroma, textura, aspectul (culoarea, dimensiunea), metoda de fabricare, legătura cu factorii geografici (sol, caracteristici climatice), istoria, tradiția de producere și fotografia produsului.

Conducerea AGEPI a anunțat că harta va fi completată periodic cu noi produse și a îndemnat producătorii să completeze formularele necesare.

Sursa: agepi.gov.md

UE VA ACORDA 10 MLN DE EURO PENTRU IMPLEMENTAREA A ȘASE PROIECTE DE INFRASTRUCTURĂ ÎN NORDUL ȚĂRII

În nordul țării vor fi implementate două proiecte de eficiență energetică și patru proiecte de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă. Pentru asta, Uniunea Europeană va acorda peste 10 mln de euro, transmite MOLDPRES.

Inițiativele vor fi realizate de ADR Nord cu suportul GIZ Moldova în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” (MSPL). Acordul de finanțare a fost semnat luni, 30 septembrie, de către directorul interimar al ADR Nord, Constantin Bândiu, și managerul proiectului MSPL, Christina Otto. Obiectivul general al inițiativei este de a spori accesul cetățenilor Republicii Moldova la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă, dar și cele de eficiență energetică în clădirile publice.

Două dintre cele șase proiecte vizează sporirea eficienței energetice a Gimnaziului „Iurie Boghiu” din satul Flămânzeni, raionul Sângerei și a Liceului Teoretic „Dimitrie Cantemir” din municipiul Bălți. În urma altor trei proiecte vor fi modernizate serviciile de alimentare cu apă în orașele Drochia, Fălești și Edineț. Cel de-al șaselea proiect prevede îmbunătățirea serviciilor de aprovizionare cu apă în localitățile Păscăuți, Dămășcani și Proscureni din raionul Râșcani și a serviciilor de canalizare în localitățile Gălășeni, Mălăiești și Hiliuți, raionul Râșcani. Fondurile alocate vor fi utilizate pentru contractarea companiilor ce urmează să execute lucrări de construcții în cadrul celor șase proiecte investiționale.

Cele șase proiecte sunt finanțate de Uniunea Europeană în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, care este implementat de GIZ Moldova în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Suediei, Guvernul României și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Sursa: www.moldpres.md

7 PROIECTE DE ÎMBUNĂTĂTIRE A SERVICIILOR DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ VOR FI IMPLEMENTATE ÎN REGIUNEA CENTRU, CU SUPTORUL UNIUNII EUROPENE

ADR Centru și GIZ Moldova, cu suportul Uniunii Europene, au semnat la data de 30 septembrie a.c., un Acord de Finanțare în valoare de aproximativ 12 milioane de euro pentru activități planificate în cadrul a 4 proiecte de eficientizare energetică a clădirilor publice și 3 proiecte de îmbunătățire a serviciilor de alimentare cu apă și sanitație în centrul Republicii Moldova. Acordul de Finanțare a fost semnat de către directorul ADR Centru, Viorel Jardan, și managera proiectului MSPL, Christina Otto.

Lista proiectelor vizate în Acordul de Finanțare:

1. Sporirea eficienței energetice a liceului „ Mihai Eminescu „, r-ul Ungheni
2. Sporirea eficienței energetice a liceului „ Alexei Mateevici „, r-ul Șoldănești
3. Sporirea eficienței energetice a liceului „ Holercani „, r-ul Dubăsari

4. Sporirea eficienței energetice a liceului „ Ion Vatamanu „, r-ul Strașeni
5. Construcția sistemului de sanitație și stației de epurare în s. Ustia
6. Îmbunătățirea și extinderea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în or. Călărași
7. Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare în or. Ungheni.

Astfel, cele 7 proiecte de infrastructură sunt susținute financiar de Uniunea Europeană și implementate de ADR Centru cu suportul GIZ Moldova în cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova” (MSPL).

Obiectivul general este de a spori accesul cetățenilor Republicii Moldova la servicii îmbunătățite de alimentare cu apă, dar și cele de eficiență energetică în clădirile publice.

Amintim că cele 7 proiecte sunt finanțate de Uniunea Europeană în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, care este implementat de GIZ Moldova în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ).

Sursa: <http://adrcentru.md>